

Juomavesidirektiivin täytäntöönpano

Jarkko Rapala
neuvotteleva virkamies
Sosiaali- ja terveysministeriö

Hallituksen esityksellä (HE 196/2022) ja alempiasteisilla säädöksillä täytäntöön pantavia juomavesidirektiivin säännöksiä

Vedentuotantoketjun riskienhallinta

Rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinta

Veden kanssa kosketuksissa olevat materiaalit, tuotteet ja kemikaalit

Veden käyttäjille tiedottaminen

EU:n toimielimille raportointi: tietokokonaisuudet

Vuotovedet

Omavalvonta, ml. raakaveden laadun seuranta

Tarkennuksia: veden laatuvaatimukset, valvonta, laadun poikkeukset

Veden saatavuuden parantaminen

Juomavesidirektiivin täytäntöönpano

HE 196/2022:

- muutetaan terveydensuojelulakia, vesihuoltolakia, ympäristönsuojelulakia ja markkina- ja valvontalakeja

Valtioneuvoston asetukset

- VNA terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) muuttamisesta
- VNA talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta (uusi)
- VNA vesihuollon tietojärjestelmästä ja tiedottamisesta (uusi)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus

- STMA talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1352/2015) muuttamisesta

Ympäristöministeriön asetus

- Ympäristöministeriön asetus rakennusten vesi- ja viemärlaitteistoista annetun ympäristöministeriön asetuksen (1047/2017) muuttamisesta

JATKOSSA

- Komission siirretyn säädösvallan perusteella antamien säännösten täytäntöönpano (veden kanssa kosketuksissa olevat materiaalit ja tuotteet)

Direktiivin vaatimukset

- Perustuttava Maailman terveysjärjestön Water Safety Plan periaatteeseen (WSP)
 - Yksityiskohtaiset säännökset, jotka koskevat etenkin raakaveden laatua ja raakaveden muodostumisaluetta

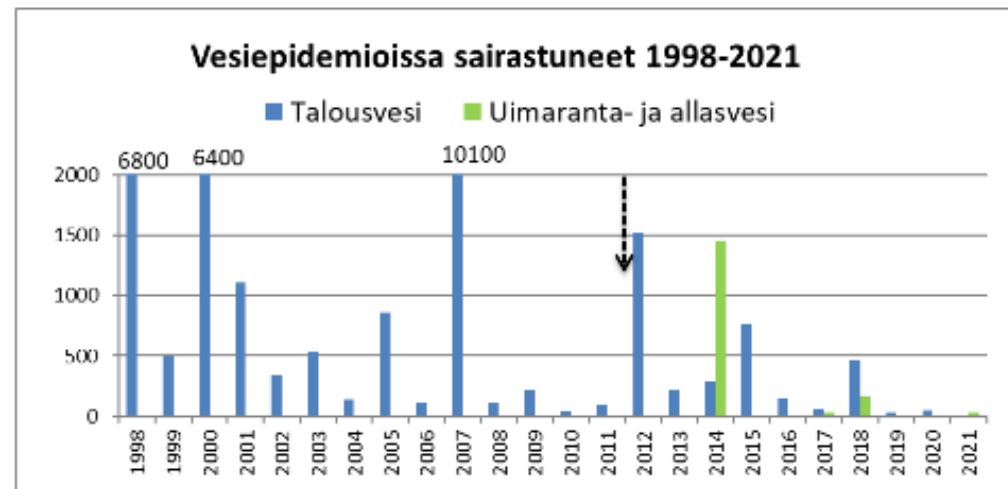
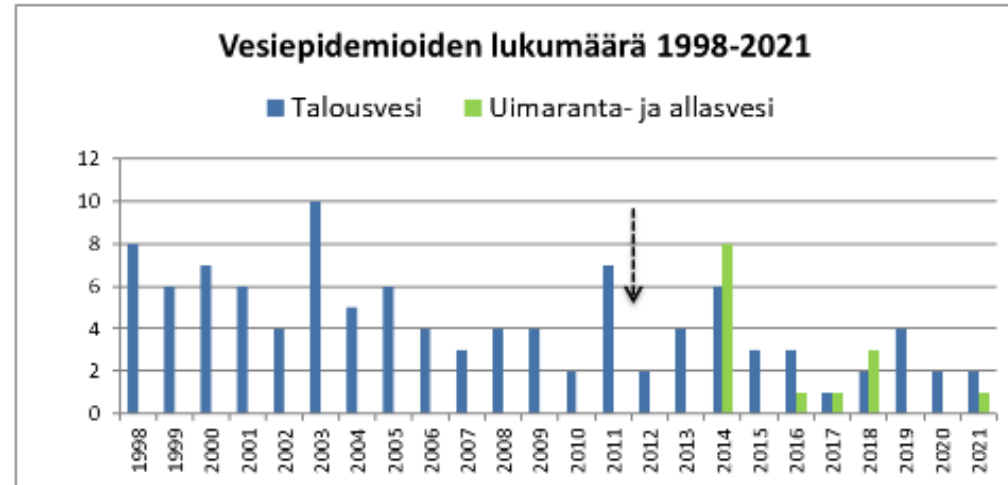
Muutosehdotukset

- Terveydensuojelulaki (763/1994)
 - 16 a §, Määritelmät: lämmin käyttövesi, vedenjakelualue, vedentuotantoketju, rakennuksen vesilaitteisto, riskienhallinta
 - 19 §: Riskienhallinnan yleiset periaatteet
 - 19 a §: Riskienhallintasuunnitelma (sovelletaan vain isoihin talousvettä toimittaviin laitoksiin)
- Vesihuoltolaki (119/2001)
 - 4 § 4 mom.: ELY-keskusten ja kunnan viranomaisten osallistuminen riskienhallintaan
 - 15 § 2 mom.: Vesihuoltolaitosten raakaveden seuranta
- Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettu laki (1299/2004)
 - Ei muutosehdotuksia, vaikka direktiivi korostaa vesienhoidon ja talousvesilainsäädännön yhteyttä

Vedentuotantoketjun riskienhallinnan vaikutukset

- WSP otettu huomioon Suomessa talousveden valvonnassa 2008 lähtien, lainsäädännössä vuodesta 2017 lähtien
- Parantanut vesiturvallisuutta: talousveteen liittyvät epidemiat ja muut häiriötilanteet
- Usean vesilaitoksen näkemyksen mukaan WSP on tuonut esiin talousveden laatua uhkaavia riskejä, joita ei ole ennen havaittu ja lisännyt laitoksen ja kunnan terveydensuojeluviranomaisen yhteistyötä
- HE:n mukainen toiminta sitouttaisi vesihuoltoa valvovat viranomaiset ja ympäristönsuojeluviranomaiset osallistumaan entistä tiiviimmin talousveden laatua koskevaan riskienhallintaan.
- Direktiivin edellyttämänä raakaveden valvonta lisääntyisi, mikä lisäisi tietoa vesiympäristölle vaarallisten ja ihmisten terveydelle haitallisten aineiden esiintymisestä ympäristössä
- Riskienhallinta liittyy useaan ajankohtaiseen aiheeseen: mm. vesijohtoverkoston korjausvelka, kyberturvallisuus, sähkön saannin varmistaminen

TsL 19 § Vedentuotantoketjun riskienhallinnan yleiset periaatteet

- Yleisiä periaatteita sovelletaan kaikkiin toiminnanharjoittajiin
 - myös julkisen ja kaupallisen toiminnan harjoittajat ja pikkuasetuksen mukaiset vedenjakelualueet
 - oman vedenoton varassa olevat elintarvikehuoneistot: elintarvikelainsäädännön nojalla vesi on otettava huomioon HACCP-käytännöissä
- Uutta:
 - talousveden ja lämpimän käyttöveden laadun turvaamisen on perustuttava ennalta varautumiseen ja riskienhallintaan
 - riskienhallintaa on kohdistettava ja ajantasaisia tietoja ylläpidettävä
 - raakaveden laatu ja vedenmuodostumisalue
 - vedentuotantoketju
 - (rakennusten vesilaitteisto)
- Tiedot on otettava huomioon omavalvonnassa ja viranomaisvalvonnassa.

TsL 19 a § Vedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelma

- Koskee vain ison talousvesiasetuksen mukaisia talousvettä toimittavia laitoksia
- Laitoksen tehtävä
- Laadittava yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, jollei näiden osallistuminen suunnitelman laatimiseen ole ilmeisen tarpeetonta
 - oltava riittävä asiantuntemus ja pääsy tarvittaviin tietoihin
 - kunnan terveydensuojeluviranomaisen osallistumisesta säädetään terveydensuojelulaissa
 - ELY-keskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen osallistumisesta tarvittavien ympäristötietojen kokoamiseen ja riskienhallinnan toimenpiteiden tunnistamiseen säädetään vesihuoltolaissa
 - laitoksen harkittavissa, ketkä ovat keskeisiä sidosryhmiä
- Riskienhallintasuunnitelma on otettava huomioon omavalvonnassa ja viranomaisvalvonnassa

VNA talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta (lausunnolla)

- **Riskienhallintasuunnitelmaan on sisällytettävä seuraavat tiedot:**
 - 1) riskienhallintasuunnitelman laatimiseen osallistuneen työryhmän kokoonpano;
 - 2) vedenottopisteiden sijainti paikkatietona;
 - 3) selvitys vedenottopisteiden vedenmuodostumisalueiden maankäytöstä, valumasta ja vedenmuodostusprosesseista;
 - 4) vedenottamoiden, vedenottamoalueiden, vedenottamon suoja-alueiden, vedenkäsittelylaitosten ja vedenjakelualueiden sijainti kartalla;
 - 5) veden ottoa, käsittelyä, varastointia ja jakelua koskeva vedentuotantoketjun kuvaus;
 - 6) tiedot vedenkäsittelykemikaaleista ja sellaisten vedentuotantoketjussa käytettävien tuotteiden materiaaleista, jotka ovat kosketuksissa talousvedeksi tuotettavan veden ja talousveden kanssa;
 - 7) luettelo tunnistetuista vaaroista ja vaaratilanteista;
 - 8) arvio tunnistettujen vaarojen ja vaaratilanteiden aiheuttamasta riskistä talousveden laadulle;
 - 9) luettelo laitoksen käytössä olevista riskienhallintatoimenpiteistä;
 - 10) aikataulutettu toimenpidesuunnitelma uusien riskienhallintatoimenpiteiden käyttöönottamiseksi, jos olemassa olevat riskienhallintatoimenpiteet eivät ole riittäviä poistamaan vaaraa tai vähentämään riskiä hyväksyttävälle tasolle;
 - 11) vedentuotantoketjukohtainen omavalvontasuunnitelma
- **Tiedot on pidettävä ajan tasalla**
- **Suunnitelma on tarkistettava vähintään kerran kuudessa vuodessa.**

VNA talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta (lausunnolla)

- Talousvettä toimittavan laitoksen omavalvontaan on sisällytettävä:
 - laitoksen toiminnan, vedenottamon, vedenottamoalueen, vedenkäsittelylaitoksen ja muun toimintaympäristön tarkastuksia;
 - liitteessä 2 tarkoitettu raakaveden laadun seuranta;
 - liitteessä 3 tarkoitettujen muuttujien seuranta (sameus, somaattiset kolifaagit, beta-estradioli, nonyylifenoli);
 - veden ottoon, käsittelyyn, varastointiin ja jakeluun liittyvien laitteistojen kunnon seuranta.
- Raakaveden laadun seuranta voidaan tehdä vedenottopisteen vedenmuodostumisalueella olevasta tarkkailupisteestä, vedenottopisteestä tai vedenottamolle johdettavasta raakavedestä.
- Raakaveden laadun seurannan tulokset on tallennettava ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään
- Omavalvontasuunnitelma on pidettävä ajan tasalla, ja se on tarkistettava riskienhallintasuunnitelman tarkistamisen yhteydessä.

VNA talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta (lausunnolla)

- Raakavedestä seurattavat muuttujat valitaan riskinarvioinnin perusteella seuraavien muuttujien luetteloista:
 - terveydensuojelulain 17 §:n nojalla säädetyt talousveden mikrobiologiset ja kemialliset laatuvaatimusmuuttujat;
 - liitteen 3 kohdassa 3.3 olevat erityisesti seurattavat muuttujat;
 - vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 7 olevan taulukon A) pohjavettä pilaavat aineet ja niiden ympäristölaatunormit;
 - vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 olevan taulukon C1) vesipuitedirektiivin mukaisesti vesiympäristölle vaaralliseksi ja haitallisiksi aineiksi yksilöidyt aineet;
 - vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 olevan taulukon D) kansallisessa menettelyssä määritetyt vesiympäristölle haitalliset aineet;
 - muut vaarojen ja vaaratilanteiden tunnistamiseen liittyvät sellaiset muuttujat ja luonnossa esiintyvät aineet, jotka voivat olla peräisin vedenottopisteen vedenmuodostumisalueelta.
- Voidaan hyödyntää vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 10, 20 ja 26 §:n nojalla tarkoitetun seurannan ja ympäristönsuojelulain (527/2014) 62—66 §:ssä tarkoitetun tarkkailun tuloksia.

VNA talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta (lausunnolla)

Osa-alueet, joista johtuvat vaarat ja vaaratilanteet tunnistetaan ja luettelo niistä sisällytetään riskienhallintasuunnitelmaan

- vedenottopisteen vedenmuodostumisalue
- raakaveden laatu
- veden otto, mukaan luettuna vedenottamon tilat ja vedenottamoalue
- vedenkäsittely, mukaan luettuna siinä käytetyt kemikaalit ja suodatinaineet sekä vedenkäsittelylaitoksen tilat
- veden jakelu, mukaan luettuna vedenjakeluverkosto, veden varastointi ja verkostovuodot

Rakennusten vesilaitteistojen riskinarviointi ja ensisijaiset tilat

Direktiivin vaatimukset

- Toteutettava kiinteistöjen vesijärjestelmien riskinarviointi, joka sisältää yleisen analyysin riskeistä, jotka liittyvät kiinteistöjen vesijärjestelmiin ja niihin liittyviin tuotteisiin ja materiaaleihin, sekä *Legionella*-bakteerin ja lyijyn seurannan tiloissa, joissa on havaittu erityisiä veden laatuun ja ihmisten terveyteen liittyviä riskejä yleisen analyysin aikana.
- Määriteltävä ”ensisijaiset tilat”

Muutosehdotukset

- Terveydensuojelulaki (763/1994)
 - 16 a §, Määritelmät: rakennuksen vesilaitteisto, ensisijainen tila
 - 19 §: Riskienhallinnan yleiset periaatteet
 - 19 b §: Ensisijaiset tilat, joihin riskienhallintaa sovelletaan; rakennuksen omistajan velvollisuus koota tietoja ja kohdistaa riskienhallintaa rakennuksen vesilaitteistoihin; toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuus riskienhallinnasta; kunnan terveydensuojeluviranomaisen valvontavelvollisuus
 - LIITE: uudet terveydensuojelulain nojalla ilmoitusvelvolliset toimipaikat, joiden käyttöönotosta on velvollisuus ilmoittaa terveydensuojelulain 13 §:n nojalla

Ensisijaiset tilat

Ensisijaisten tilojen valinnassa otettu huomioon

- *Legionella*-bakteerin lisääntymisen kannalta riskialttiit tilat (monimutkainen rakennuksen vesilaitteisto, epäsäännöllinen veden käyttö, kosteat tilat)
- *Legionella*-infektioille alttiit vedenkäyttäjät (iäkkäät ja sairaat henkilöt)
- Lyijylle altistuminen on Suomessa vähäistä, koska lyijyvesiputkia ei ole käytetty
- Tuotteista ja materiaaleista liukeneva lyijy tulee otettua huomioon veden kanssa kosketuksissa oleville ja materiaaleille annettavissa säännöksissä

Ensisijaiset tilat	Lukumäärä
Hotellit, hostellit, huoneistohotellit, motellit ja matkustajakodit	1 500
Lomakeskusten ja leirintäalueiden majoitushuoneistot	550
Yleisölle avoimet saunat	650
Kylpylät, uimahallit, maauimalat	700
Tehostettu palveluasuminen ja laitoshoido	2 850
Sairaalat*	105
Terveyskeskukset, joissa vuodeosasto*	150
YHTEENSÄ	6 505
*Uusi terveydensuojelulain 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollinen kohde	

Veden kanssa kosketuksissa olevat materiaalit, tuotteet, käsittelykemikaalit ja suodatinaineet

Direktiivin vaatimukset

- Veden ottoon, käsittelyyn, varastointiin tai jakeluun tarkoitetuissa uusissa laitteistoasennuksissa ja korjausrakentamisessa käytettäväksi suunnitellut materiaalit, jotka joutuvat kosketuksiin ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa, eivät saa suoraan tai välillisesti heikentää veden laatua
- Tuotteet ja materiaalit on otettava huomioon kiinteistöjen vesijärjestelmien riskinarvioinnissa
- Tuotteisiin sovelletaan EU:n markkina-asetusta (EU) 2019/1020
- Tarkempia säännöksiä annetaan komissiolle siirretyllä säädösvallalla: mm. tuotteissa käytettävien materiaalien hygieniää koskevat vaatimukset (ns. positiivilistat): orgaaniset aineet, sementtimäiset aineet, metalliseokset, keraamiset aineet, muut epäorgaaniset aineet, yhteensä noin 2000 nimikettä

Muutosehdotukset

- Terveysturvallisuuslaki (763/1994)
 - 19 b §: yleiset säännökset, tuotteiden markkinoille saattajan huolehtimisvelvollisuus, asetuksenantovaltuudet komission tulevien säädösten nojalla
- Laki eräiden tuotteiden markkina-asetuksesta (1137/2016)
 - 1 §: terveysturvallisuuslaki lisätty lain soveltamisalaan

TsL 19 b § Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta

- Määritellään ne ensisijaiset tilat, joita rakennuksen vesilaitteistojen riskienhallinta koskee (ks. Edellä)
- Rakennuksen omistajan on
 - koottava ja pidettävä ajan tasalla riskienhallinnan kannalta tarpeellisia tietoja ja kohdistettava riskienhallintaa rakennuksen vesilaitteistoihin
 - toimitettava riskienhallinnan kannalta tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajalle
- Toiminnanharjoittajan, joka käyttää rakennusta tai sen osaa ensisijaisena tilana, on
 - osallistuttava rakennuksen vesilaitteistoja koskevaan riskienhallintaan
 - esitettävä rakennuksen riskienhallintaa koskevat tiedot kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tämän pyynnöstä
- Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi antaa terveyshaitan estämiseksi rakennuksen omistajalle tai toiminnanharjoittajalle, joka käyttää rakennusta tai sen osaa ensisijaisena tilana, määräyksiä:
 - rakennuksen vesilaitteistojen kunnossapidosta
 - terveyshaittaa tai veden laatua koskevasta seurannasta rakennuksen vesilaitteistossa.
- Seurannan tulokset on tallennettava Vati-tietojärjestelmään.

Direktiivin vaatimukset

- Talousvettä koskevien ajantasaisten tietojen on oltava saatavilla verkossa
- Kaikki talousveden toimituksen kattamat henkilöt saavat säännöllisesti ja vähintään kerran vuodessa pyytämättä veden laatua, hintaa ja kulutusta koskevia tietoja

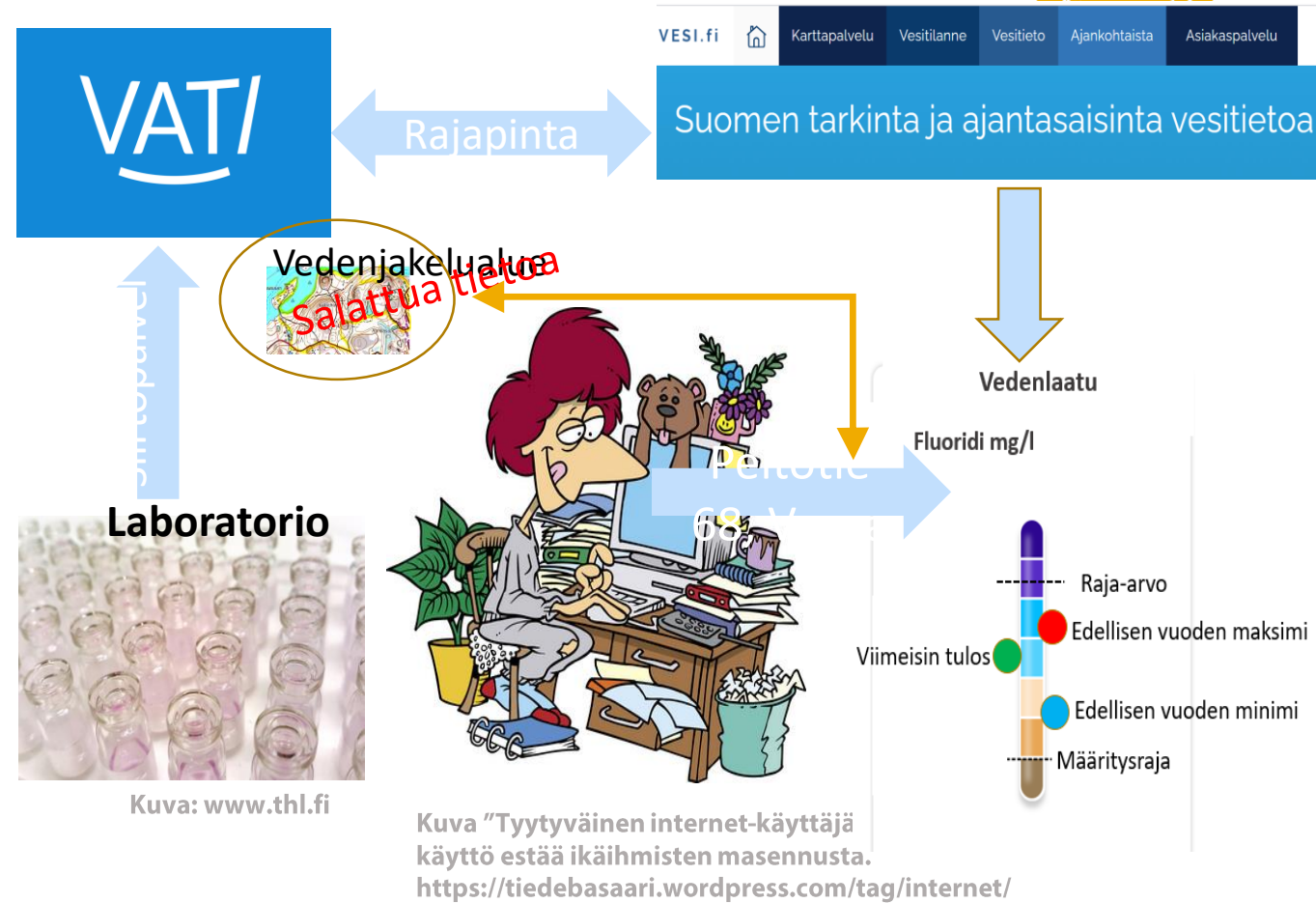
Muutosehdotukset

- Terveydensuojelulaki (763/1994)
 - 18 a §: vedenjakelualueiden esittäminen paikkatietomuodossa
 - 20 § 3 mom.: talousvettä koskevien tietojen tallentaminen ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmään
 - 49 a §: laboratorioden velvollisuus toimittaa talousveden ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmään
 - 49 b §: valvonta, joka koskee 49 a §:ää
- Vesihuoltolaki (119/2001)
 - 16 §: vesihuoltolaitoksen velvollisuus toimittaa pyytämättä tietoja asiakkailleen, asiakkaan velvollisuus välittää tiedot veden loppukäyttäjälle

Vedenkäyttäjille verkossa tiedottaminen

- Eri hallinnonalojen tietojärjestelmien yhteensovittaminen on vaativa työ, mutta parantaa jatkossa niihin tallennettujen tietojen hyödyntämistä
- Keskitetyn valtakunnallisen ratkaisun vuoksi kaikkien talousvettä toimittavien laitosten ei tarvitse perustaa omia verkkosivuja, mikä olisi vaativaa etenkin pienille laitoksille
- Vedenkäyttäjä löytää tiedot osoitteen tai karttahaun perusteella, eikä tarvitse esimerkiksi tietää, millä vedenjakelualueella on

Direktiivin vaatimukset

- Direktiivin noudattamisen seurantaan varten on laadittava tietokokonaisuuksia, joihin komissiolla, Euroopan ympäristökeskuksella ja Euroopan tautienehkäisy- ja torjuntakeskuksella on pääsy (korvaa nykyisen raportoinnin, joka vaatii paljon manuaalista työtä)

Muutosehdotukset

- Terveydensuojelulaki (763/1994)
 - 20 § 2 mom.: tietojen tallentaminen ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmään
 - 21 §: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos laatii tietokokonaisuudet, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ja valvontavirasto varmistaa osaltaan, että EU:n toimielimillä on pääsy tietokokonaisuuksiin
 - 49 a ja 49 b §: tietojen toimittaminen ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmään
- Ympäristönsuojelulaki (527/2004)
 - 222 §: vesihuoltolaki ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettu laki (1299/2014) lisätty lakeihin, joiden tietoja talletetaan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään
- Vesihuoltolaki (119/2001)
 - 4 §: Suomen ympäristökeskus tuottaa tietokokonaisuudet toimialallaan
 - 15 §: vesihuoltolaitos huolehtii tietojen toimittamisesta ympäristönsuojelun tietojärjestelmään

- **5 luku ja 16 § Soveltamisala**

- 5 luvun otsikon muutos: **Talousvesi ja lämmin käyttövesi**
- lämpimään käyttövedeen sovelletaan osaa säännöksistä

- **16 a § Määritelmät**

- Entisellään: talousvesi, talousvettä toimittava laitos
- Siirretään talousvesiasetuksesta: vedenjakelualue, vedenkäyttäjä, vedentuotantoketju, rakennuksen vesilaitteisto (ennen kiinteistön vesilaitteisto), riskienhallinta (selitetty sanallisesti, koska standardiin ei voinut viitata kuten ennen)
- Uudet
 - **lämmin käyttövesi**
 - **ensisijaisen tilan yleinen määritelmä:** muu kuin kotitalouden käyttöön tarkoitettu tila, jossa suuri määrä veden käyttäjiä voi altistua talousvedestä tai lämpimästä käyttövedestä aiheutuvalle terveyshaitalle.

17 § Yleiset laatuvaatimukset

- Uutta
 - lämpimästä käyttövedestä ei saa aiheutua terveyshaittaa
 - talousvesiasetukseen lisätään uudet muuttujat

17 a § Laatuvaatimuksista poikkeaminen

- Poikkeuksen hakemista ja sitä koskevaa menettelyä koskevat säännökset siirretään talousvesiasetuksesta terveydensuojeluasetukseen (1280/1994)
- Tiukennuksia poikkeuksen myöntämisperusteisiin
- Kaikista poikkeuksista ilmoitettava EU:n komissiolle
- Kolmas poikkeus ei ole enää mahdollinen
- Ensimmäisen poikkeuksen loppupuolella on tehtävä tilannekatsaus edistymisen toteamiseksi
- Jos toista poikkeusta haetaan, tilannekatsauksen tulokset pitää toimittaa EU:n komissiolle

18 § Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

- tarkemmat säännökset siirretään(=palautetaan) talousvesiasetuksesta terveydensuojeluasetukseen

18 a § Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

- Uudesta vedenjakelualueesta ilmoitettava kuten ennenkin
 - koskee myös talousvettä toimittavaa laitosta, jonka toiminta on hyväksytty
 - muutoksen tarkoituksena selventää sitä, edellytetäänkö hyväksyntä vai riittääkö ilmoitus
- Uutta: talousvettä toimittavan laitoksen on esitettävä vedenjakelualueen rajaus esitettävä paikkatietona
 - toimitettava kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja Suomen ympäristökeskukselle
 - koskee myös rajauksen muutoksia: ilmoitus kerran vuodessa, jos muutoksia on tapahtunut

TsL 20 § § Veden laatua koskeva **valvonta**, määräykset ja tiedottaminen

- Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on hyväksyttävä riskienhallintasuunnitelma
 - ennen: hyväksyttävä riskinarviointi
- Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on valvottava säännöllisesti sitä, että
 - vedenjakelualueen sekä elintarvikehuoneistossa käytettävän talousveden laatu täyttää laatuvaatimukset
 - riskienhallinnan kannalta tarpeelliset tiedot ovat ajan tasalla
 - 19 §:n mukaiset yleiset vaatimukset, koskee kaikkia vedenjakelualueita ja toiminnanharjoittajia
 - talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonta on riittävää;
 - talousvettä toimittava laitos toteuttaa riskienhallintasuunnitelmaa
- Valvontatutkimusten tulokset on tallennettava Vati-tietojärjestelmään ja valvontatutkimustuloksista on tiedotettava vedenkäyttäjille tietoverkossa

TsL 20 § Veden laatua koskeva valvonta, määräykset ja tiedottaminen

- Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi antaa tarvittaessa:
 - talousveden tai lämpimän käyttöveden käyttöä koskevia määräyksiä terveystaitan ehkäisemiseksi tai poistamiseksi;
 - määräyksiä toiminnanharjoittajalle veden laatua koskevasta tarkkailusta, riskienhallintaa koskevista toimenpiteistä sekä talousveden desinfioinnista ja muusta käsittelystä, jos sitä on pidettävä veden terveydellisen laadun kannalta tarpeellisena.
- Uutta
 - Lämmin käyttövesi mainitaan
 - Rakennuksen vesilaitteistoihin liittyen määräyksiä myös rakennuksen omistajalle, ks. 19 b §

TsL 20 § Veden laatua koskeva valvonta, määräykset ja **tiedottaminen**

- **Valvontatutkimustuloksista on tiedotettava vedenkäyttäjille tietoverkossa**
 - laboratorion on toimitettava tulokset analyysitulosten siirtopalvelun kautta Vati-tietojärjestelmään
 - kunnan terveydensuojeluviranomaisen on tarkistettava tulokset ja hyväksyttävä ne
 - Ruokavirasto ylläpitää Vati-tietojärjestelmää
 - vesihuoltolain nojalla Suomen ympäristökeskus vastaa vesi.fi-palvelun teknisestä toteuttamisesta
 - Valvira laatii vesi.fi-palveluun muuttujien terveydellistä merkitystä koskevat yleiset kuvaukset
- **Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on huolehdittava siitä, että:**
 - kunnan alueella sijaitsevien vedenjakelualueiden vedenkäyttäjillä on tietoverkossa saatavilla tietoa talousveteen mahdollisesti liittyvistä terveyshaitoista ja niiden ehkäisystä
 - yleiset tiedot vesi.fi-palvelussa, välttämättä kunnan terveydensuojeluviranomaisen ei tarvitse tehdä mitään
 - sellaisten kiinteistöjen, joita ei ole liitetty talousvettä toimittavan laitoksen vesijohtoon, omistajat tai haltijat saavat tarvittaessa riittävästi tietoa mahdollisuuksista poistaa veden laatua mahdollisesti heikentäviä tekijöitä.
 - kiinteistön omistajien tai haltijoiden pyynnöstä kunnan terveydensuojeluviranomaisen on annettava neuvontaa ja ohjausta
 - vedenkäyttäjän pyynnöstä veden valvontatutkimusten tulokset ja tietoja talousveteen mahdollisesti liittyvistä terveyshaitoista ja niiden ehkäisystä on toimitettava myös muulla soveltuvalla tavalla kuin tietoverkossa.
 - tietojen kokoaminen pyytäjälle (Vati, vesi.fi, Valviran soveltamisopas....)

TsL 49 a § ja 49 b §: Laboratoriot

- **Olemassa olevat käytännöt säilyvät**
 - viranomaisille tarkoitetut tutkimukset on tehtävä Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa
 - laboratorion on oltava kirjallinen laatujärjestelmä, pystyttävä osoittamaan tekemiensä määritysten luotettavuus, oltava tarvittava asiantuntemus ja tekniset valmiudet tutkimuksen suorittamiseen.
 - Ruokavirasto hyväksyy laboratorion hakemuksesta kuten ennenkin, valvoo sitä ja pitää rekisteriä hyväksytyistä laboratorioista
 - laboratorion on ilmoitettava Ruokavirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta
 - laboratorion on viipymättä ilmoitettava toimeksiantajalleen terveyshaittaan viittaavasta tutkimustuloksesta ja lähetettävä näytteestä eristetyt mikrobikannat Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle
 - Ruokavirasto voi antaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi
 - jos laboratorio ei Ruokaviraston määräyksistä huolimatta korjaa puutteita, Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen määräajaksi
- **Uutta: laboratorion on toimitettava viranomaisille tarkoitetut talousveden, lämpimän käyttöveden ja uimaveden tutkimustulokset sähköisesti Vati-tietojärjestelmään**
- **Uutta: Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen myös pysyvästi, jos epäkohta on olennainen, eikä laboratorio ole Ruokaviraston määräyksistä huolimatta korjannut puutteita.**

Direktiivin vaatimukset

- Parannettava talousveden saatavuutta erityisesti heikoimmassa asemassa oleville ja syrjäytyneille ryhmille, tunnistettava tällaiset ihmiset, arvioitava mahdollisuuksia parantaa heidän mahdollisuuksiaan saada vettä, tiedotettava mahdollisuuksista liittyä vedenjakeluverkkoon tai vaihtoehtoisista keinoista saada talousvettä ja toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä talousveden saatavuuden parantamiseksi heikoimmassa asemassa oleville ja syrjäytyneille ryhmille.

Ei ehdoteta muutoksia HE:ssä, vaan notifioidaan voimassa oleva lainsäädäntö, jonka nojalla katsotaan, että direktiivin vaatimukset on otettu huomioon, esim. SopS 83/2005 kohdat

- maasta toiseen ulottuvien vesistöjen sekä kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä tehdyn vuoden 1992 yleissopimuksen vesivaroja ja terveyttä koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki (1302/2004)
- maasta toiseen ulottuvien vesistöjen sekä kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä tehdyn vuoden 1992 yleissopimuksen vesivaroja ja terveyttä koskevan pöytäkirjan voimaansaattamisesta sekä pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta annettu Tasavallan presidentin asetus (SopS 83/2005)
 - (k) erityistä huomiota kiinnitetään niiden väestöryhmien suojeluun, jotka ovat erityisen alttiita vedestä aiheutuville sairauksille,
 - (l) koko väestölle, erityisesti huonossa asemassa oleville ja yhteiskunnallisesti syrjäytyneille, turvataan yhtäläinen oikeus määrällisesti ja laadullisesti riittäviin vesivaroihin

Terveydensuojelulain (763/1994) muutosehdotukset

Voimassa oleva TsL	Ehdotus
5 luku Talousvesi	5 luku Talousvesi ja lämmin käyttövesi
	16 § Soveltamisala
16 § Määritelmät	16 a § Määritelmät
17 § Yleiset vaatimukset ja niistä poikkeaminen	17 § Yleiset laatuvaatimukset
	17 a § Laatuvaatimuksista poikkeaminen
	17 b § Veden kanssa kosketuksissa olevat kemikaalit, materiaalit ja tuotteet
18 § Talousvettä toimittavan laitoksen hyväksyminen	18 § Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen
18 a § Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta	18 a § Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta
19 § (kumottu L:lla 9.2.2001/120)	19 § Vedentuotantoketjun riskienhallinnan yleiset periaatteet
	19 a § Vedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelma
	19 b § Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta
20 § Talousveden laadun valvonta ja talousveden käyttöä koskevat määräykset	20 § Veden laatua koskeva valvonta, määräykset ja tiedottaminen
21 § Talousvettä koskevat muut säädökset	21 § Tietokokonaisuudet
49 a § Tutkimuslaboratoriot	49 a § Tutkimuslaboratoriot
49 b § Tutkimuslaboratorioiden valvonta	49 b § Tutkimuslaboratorioiden valvonta
Liite	Liite

Talousvesiasetuksen (1352/2015) muutosehdotukset (1)

Voimassa oleva 1352/2015	Ehdotus
STM asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista	STM asetus talousveden laadusta ja valvonnasta sekä rakennusten vesilaitteistoista
1 § Tarkoitus	1 § Tarkoitus
2 § Soveltamisala	2 § Soveltamisala
3 § Määritelmät	3 § Määritelmät
3 a § Talousvettä toimittavan laitoksen toimintaa koskevan hakemuksen sisältö	Siirretään terveydensuojeluasetukseen
4 § Talousveden laatuvaatimukset ja -tavoitteet	4 § Talousveden laatuvaatimukset ja -tavoitteet
5 § Laatuvaatimusten ja -tavoitteiden täyttymiskohta	Siirretään terveydensuojelulakiin
6 § Talousveden laatuvaatimuksista poikkeamista koskeva menettely	Siirretään terveydensuojeluasetukseen
7 § Talousveden laadun ja vedentuotantoketjun viranomaisvalvonta	5 § Talousveden viranomaisvalvonta
7 a § Riskinarvioinnin hyväksyminen	Siirretään uuteen riskienhallinta-asetukseen
8 § Valvontatutkimusohjelma	6 § Valvontatutkimusohjelma
8 a § Näytteenottosuunnitelma	7 § Näytteenottosuunnitelma
	8 § Vedenkäyttäjän omilla laitteilla otettavan talousveden valvonta
9 § Tutkimukset ja tutkimustiheys	9 § Näytteenotto
	10 § Tutkimusmenetelmät
	11 § Tutkimustulokset

Talousvesiasetuksen (1352/2015) muutosehdotukset (2)

10 § Omavalvonta	Asiasisältö siirretään valtioneuvoston asetukseen talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta
11 § Talousveden desinfiointi	Siirretään 20 a §:ksi
12 § Häiriötilannesuunnitelma	12 § Häiriötilannesuunnitelma
13 § Häiriötilannesuunnitelman sisältö ja tarkistaminen	Ei muutoksia
14 § Viranomaisvalvontatutkimusten määrittäminen	Siirretty 10 §:ään
15 § Tutkimuslaboratoriot	Kumotaan: päällekkäinen terveydensuojelulain kanssa
16 § Kunnan terveydensuojeluviranomaisen velvoitteet	Siirretty 11 §:ään
17 § Poikkeama laatuvaatimuksista	17 § Poikkeama laatuvaatimuksista
18 § Poikkeama laatutavoitteista	18 § Poikkeama laatutavoitteista
18 a § Kiinteistön vesilaitteistosta aiheutuva poikkeama	18 a § Rakennuksen vesilaitteistosta aiheutuva poikkeama
19 § Ilmoitukset muille viranomaisille	19 § Kunnan terveydensuojeluviranomaisen ilmoitukset muille viranomaisille
20 § Vedentuotantoketjussa käytettävät kemikaalit ja materiaalit	20 § Vedenkäsittelykemikaalit ja vedentuotantoketjussa käytettävät materiaalit
	20 a § Talousveden desinfiointi
21 § Tiedottaminen ja raportointi	21 § Raportointi
	22 § Tiedottaminen tietoverkossa

VNA talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta (lausunolla)

1 § Soveltamisala

2 § Määritelmät

3 § Riskienhallintasuunnitelma

4 § Riskinarviointi

5 § Riskienhallinta

6 § Talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonta

Liite 1. Osa-alueet, joista johtuvat vaarat ja vaaratilanteet tunnistetaan ja luettelo niistä sisällytetään riskienhallintasuunnitelmaan:

Liite 2. Talousvettä toimittavan laitoksen raakaveden laadun tarkkailu.

Liite 3. Talousvettä toimittavan laitoksen omavalvontaan sisällytettävät muuttujat, niiden toimenpiderajat ja seuranta.

3.1 Sameus

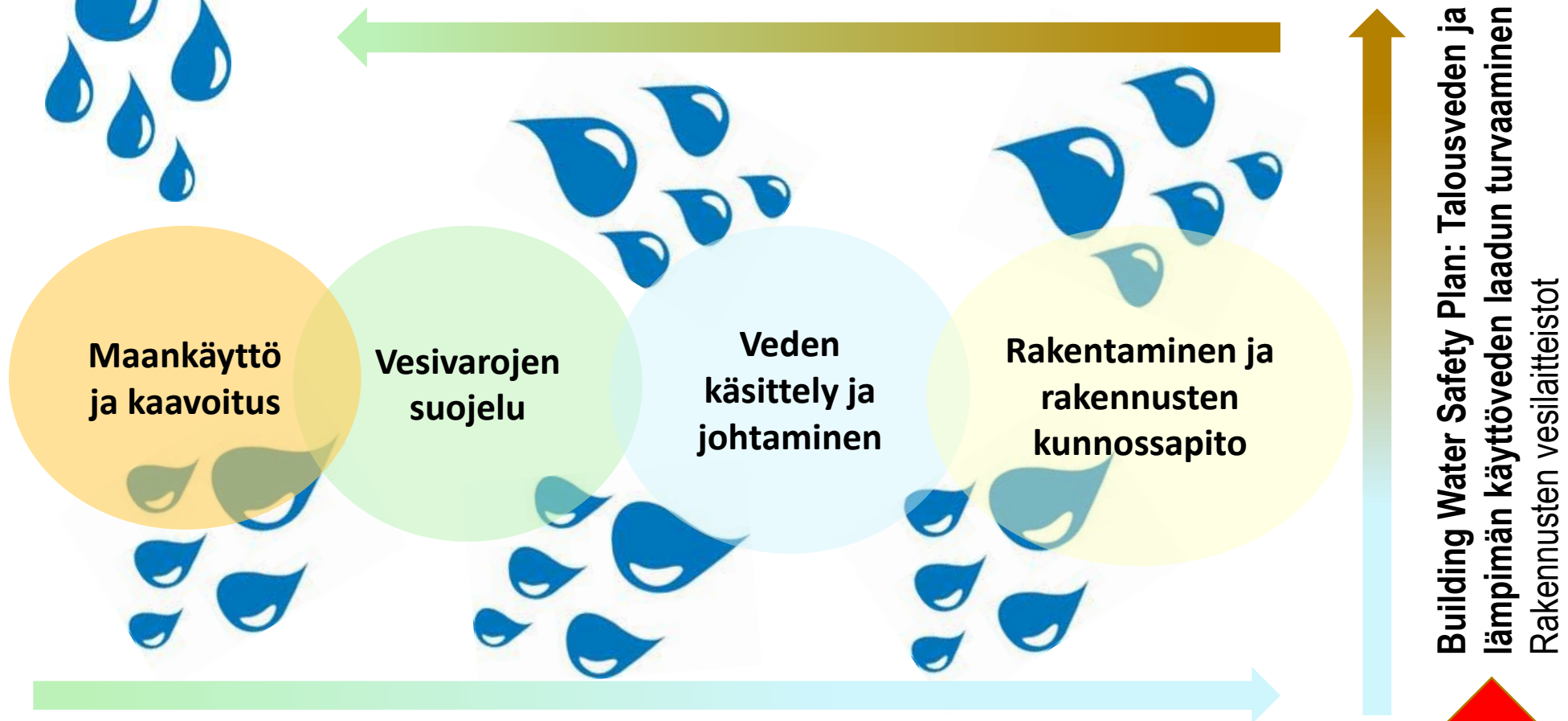
3.2 Somaattiset kolifaagit

3.3 Erityisesti seurattavat muuttujat

Lopuksi: kokonaisvaltainen riskienhallinnan soveltaminen vesihuoltoon

Sanitation Safety Plan: Terveysten ja ympäristön kannalta turvallinen jäteveden puhdistus ja viemärointi

HE
196/2022

Water Safety Plan: Talousveden laadun turvaaminen vedentuotantoketjussa
Vedenmuodostumisalue sekä veden otto, käsittely, varastointi ja johtaminen

HE
196/2022